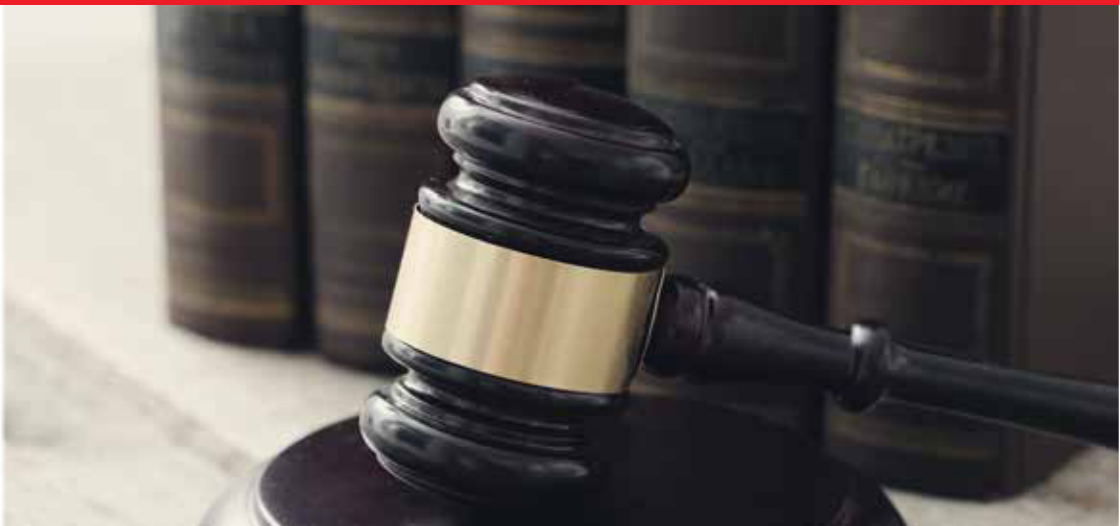

Správa o právnom štáte 2024 – Slovensko

Implementuje:

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ
STREDISKO
PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Názov: Správa o právnom štáte 2024 – Slovensko

Vydalo: Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Bratislava, 2024

Autorky: Eva Kluková, Katarína Medľová, Edina Némethová, Zuzana Pavlíčková

Za obsah a jazykovú úpravu zodpovedá autorka. Text neprešiel jazykovou korektúrou.

Fotografie použité v tejto publikácii sú ilustračné a boli riadne licencované z freepik.com

ISBN: **978-80-8296-002-3** (online)

978-80-8296-001-6 (tlač)

Projekt s názvom „Podpora vnútroštátnych inštitúcií pre ľudské práva pri monitorovaní základných práv a ľudskoprávných aspektov právneho štátu“ získal finančné prostriedky z Islandu, Lichtenštajnska a Nórska prostredníctvom Grantov EHP a Nórska pre regionálnu spoluprácu vo výške 194 982,50 €. Cieľom projektu je posilniť postavenie vnútroštátnych inštitúcií pre ľudské práva a ich schopnosť zapojiť sa do procesov uplatňovania základných práv a zásad právneho štátu v rámci mechanizmov EÚ.

Spoločným úsilím k **zelenej**, **konkurencieschopnej** a **inkluzívnej** Európe

<https://eeagrants.org/>

OBSAH

Vykonávanie odporúčaní regionálnych aktérov a inštitúcie NHRI v oblasti právneho štátu (z predchádzajúceho roka) a opatrenia prijaté inštitúciou NHRI na uľahčenie vykonávania.....	7
Opatrenia štátnych orgánov v nadväznosti na odporúčania regionálnych aktérov v oblasti právneho štátu.....	7
Následné opatrenia inštitúcie NHRI na podporu vykonávania odporúčaní regionálnych aktérov.....	8
Opatrenia štátnych orgánov v nadväznosti na odporúčania inštitúcie NHRI týkajúce sa právneho štátu.....	9
Zriadenie, nezávislosť a účinnosť inštitúcie NHRI.....	10
Status medzinárodnej akreditácie a odporúčania podvýboru pre akreditáciu.....	10
Následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania podvýboru pre akreditáciu a príslušný vývoj.....	11
Regulačný rámec.....	11
Priaznivé a bezpečné prostredie v inštitúcii NHRI.....	12
Odporúčania inštitúcie NHRI pre vnútroštátne a regionálne orgány.....	13
Brzdy a protiváhy.....	14
Rozdelenie právomocí.....	14
Proces prípravy a prijímania zákonov.....	16
Prístup k informáciám.....	17
Nezávislosť a efektívnosť nezávislých inštitúcií (iných ako NHRI).....	17
Priaznivé prostredie pre občiansku spoločnosť a obhajcov ľudských práv.....	18
Odporúčania inštitúcie NHRI pre vnútroštátne a regionálne orgány.....	19

Vplyv sekuritizácie na právny štát a ľudské práva.....	20
Opatrenia inštitúcie NHRI na podporu a ochranu ľudských práv a právneho štátu v kontexte národnej bezpečnosti a sekuritizácie.....	21
Vykonávanie rozsudkov európskych súdov.....	21
Opatrenia inštitúcie NHRI na podporu vykonávania rozsudkov európskych súdov.....	23
Odporúčania inštitúcie NHRI pre vnútroštátne a regionálne orgány.....	24
Ďalšie výzvy v oblasti právneho štátu a ľudských práv.....	24
Odporúčania inštitúcie NHRI pre vnútroštátne a regionálne orgány.....	25
Príloha 1 – Vykonávanie odporúčaní strediska.....	26

Slovensko

Správa je prekladom samostatnej kapitoly spoločnej správy Európskej siete vnútroštátnych organizácií pre ľudské práva (ENNHRI) o stave v oblasti právneho štátu v Európskej únii, ktorú za Slovensko pripravilo Slovenské národné stre-

disko pre ľudské práva ako členská inštitúcia ENNHRI.

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva

Vykonávanie odporúčaní regionálnych aktérov a inštitúcie NHRI v oblasti právneho štátu (z predchádzajúceho roka) a opatrenia prijaté inštitúciou NHRI na uľahčenie vykonávania

Opatrenia štátnych orgánov v nadväznosti na odporúčania regionálnych aktérov v oblasti právneho štátu

V [správe EK o právnom štáte z roku 2023](#) bolo Slovensku adresovaných sedem odporúčaní. V oblasti justičného systému sú odporúčania zamerané na zabezpečenie dostatočných záruk nezávislosti členov súdnej rady a záruk v súvislosti s trestným činom „ohýbania práva“. Nedosiahol sa žiadny pokrok, no v [Programovom vyhlásení](#) (s. 65) z roku 2023 nová vláda navrhuje zrušiť alebo upraviť trestný čin „ohýbania práva“.

V oblasti boja proti korupcii EK odporučila zaviesť právnu úpravu lobingu, posilniť právne predpisy v oblasti konfliktov záujmov a majetkových priznaní, posilniť koordináciu medzi orgánmi presadzovania práva a zabezpečiť objektivnosť rozhodnutí prokuratúry. Vláda sa zaviazala posilniť transparentnosť, pripraviť protikorupčné právne predpisy na reguláciu lobingu a zaviesť jednotné pravidlá pre majetkové priznanie ([Programové vyhlásenie](#), s. 70). Vláda v decembri 2023 predložila [novelu](#) trestného zákona v skrátrenom legislatívnom konaní s cieľom zmeniť hmotné aj procesné právo. Medzi najvýznamnejšie zmeny patria:

- zníženie trestných sadzieb za majetkovú a ekonomickú trestnú činnosť;

- zníženie trestných sadzieb za trestné činy spáchané verejnými činiteľmi;
- zrušenie Úradu špeciálnej prokuratúry Slovenskej republiky;
- zmeny právneho postavenia spolupracujúcej osoby a podozrivej osoby. (viac informácií je uvedených v kapitole: [Ďalšie výzvy v oblasti právneho štátu a ľudských práv](#)).

Návrh [novely](#) Trestného poriadku predložila aj politická opozícia s cieľom obmedziť právomoci generálneho prokurátora zavedením práva prokurátora a policajného príslušníka odvolať sa proti uzneseniu generálneho prokurátora o zrušení záväzného rozhodnutia v prípravnom konaní a obmedzením dôvodov na vydanie takéhoto uznesenia.

V oblasti slobody a plurality médií EK odporučila pokračovať v procese zavádzania záruk na zlepšenie bezpečnosti novinárov a posilniť pravidlá a mechanizmy týkajúce sa nezávislosti verejnoprávných médií. Vláda deklarovala, že presadí právny a ekonomický rámec rozdelenia Rozhlasu a televízie Slovenska na dve nezávislé verejnoprávne mediálne inštitúcie alebo zvä-

ži iné riešenia na zabezpečenie nezávislých a objektívnych verejnoprávnych médií a žurnalistiky. V oblasti bezpečnosti novinárov neboli zavedené žiadne opatrenia ([Programové vyhlásenie](#), s. 70).

V súvislosti so systémom brzd a protiváh EK odporučila zabezpečiť verejnú konzultáciu v procese tvorby práva. Vláda sa zaväzuje ga-

rantovať stabilizované legislatívne prostredie v kontexte zlepšovania podnikateľského prostredia obmedzením skráteného legislatívneho konania ([Programové vyhlásenie](#), s. 11 – 12). V súvislosti s úlohami Ministerstva spravodlivosti SR sa spomína zvýšenie účasti verejnosti na prijímaní zákonov ([Programové vyhlásenie](#), s. 68).

Následné opatrenia inštitúcie NHRI na podporu vykonávania odporúčaní regionálnych aktérov

8

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (ďalej len „Stredisko“) podalo správu o právnom štáte prostredníctvom mechanizmu podávania správ siete ENNHRI a následne sa zúčastnilo na technickom stretnutí so zástupcami Európskej komisie. Stredisko poskytlo na technickom stretnutí ďalšie písomné informácie k otázkam Európskej komisie. Informácie o zverejňovaní správ o právnom štáte, vrátane správy EK, sú zverejnené na [webovej stránke](#) Strediska a boli šírené prostredníctvom sociálnych médií.

V rámci [projektu](#) „Podpora vnútroštátnych inštitúcií pre ľudské práva pri monitorovaní základných práv a ľudskoprávnych aspektov právneho štátu“ stredisko zorganizovalo v roku 2023 [Festival právneho štátu](#). Festival prebiehal formou diskusie počas pracovných raňajok v Bratislave a v Banskobystrickom a Košickom kraji. V Bratislave bol festival organizovaný v spolupráci so zastúpením Európskej komisie na Slovensku a rozdelený do troch častí na tieto témy:

- priestor pre občiansku spoločnosť,

- ochrana novinárov a novinárov,
- ľudskoprávne štruktúry a vytváranie verejných politík.

V krajoch bol festival zameraný na priestor pre občiansku spoločnosť a ochranu novinárov a novinárov v právnom štáte.

Počas každého podujatia bola osobitná časť venovaná cyklu preskúmania právneho štátu Komisiou. Stredisko predstavilo účastníkom mechanizmus, v rámci ktorého ENNHRI a NHRI prispievajú do správ Európskej komisie prostredníctvom spoločných výročných správ o stave právneho štátu v Európe. Osobitná pozornosť bola venovaná [správe](#) vypracovanej strediskom a odporúčaniam vydaným v tejto správe. Zastúpenie EK predstavilo svoj mechanizmus podávania správ o právnom štáte. Okrem toho bola [kapitola o Slovensku](#) zahrnutá do spoločnej správy ENNHRI o právnom štáte preložená do slovenčiny, vytlačená a distribuovaná účastníkom festivalu, ako aj inými kanálmi s cieľom zvýšiť jej viditeľnosť a dostupnosť.

Festival oslovil široké publikum a zúčastnili sa ho zástupcovia štátnych orgánov, občianskej spoločnosti, novinárov či dokonca súkromného sektora.

Stredisko je aktívne zapojené do mechanizmu všeobecného pravidelného preskúmania OSN. Stredisko pri príležitosti pripravovaného preskúmania Slovenska zaslalo Rade OSN pre ľudské práva svoje [individuálne podanie](#) reflektujúce na odporúčania vydané v roku 2019. Niektoré z odporúčaní sa týkali aj otázok právneho štátu, najmä:

- sloboda médií a ochrana novinárov – pozornosť bola venovaná nenávisťným prejavom a obťažovaniu, absencia regulácie strategick-

kej žaloby proti verejnej účasti;

- občiansky priestor – Stredisko informovalo o obmedzenom demokratickom priestore pre občiansku spoločnosť a obhajcov ľudských práv vrátane roztrieštenej regulácie a nedostatočného financovania;
- porušovanie ľudských práv voči menšinám – vrátane práv rómskych žien alebo LGBTI+ osôb.

Stredisko tiež zaslalo svoju alternatívnu [správu](#) Výboru OSN pre ľudské práva o implementácii Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach vrátane situácie týkajúcej sa LGBTI+ osôb, Rómov, novinárov a priestoru pre organizácie občianskej spoločnosti.

Opatrenia štátnych orgánov v nadväznosti na odporúčania inštitúcie NHRI týkajúce sa právneho štátu

9

V [správe ENNHRI za rok 2023](#) o stave právneho štátu v Európe vydalo Stredisko sedemnást' cielených odporúčaní týkajúcich sa všetkých oblastí právneho štátu. Odporúčania boli adresované rôznym štátnym orgánom. Konkrétne, štyri boli adresované Národnej rade SR, tri boli všeobecné odporúčania vydané vnútroštátnym orgánom a regionálnym aktérom, dve odporúčania sa týkali Ministerstva spravodlivosti SR, dve boli vydané vláde, jedno bolo vydané Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR, jedno sa týkalo verejných činiteľov vo všeobecnosti, jedno bola vydané tvorcom európskej politiky, jedno konkrétne poslancom Európskeho parlamentu, jedno bolo vydané zástupcovi SR pred Európskym súdom pre ľudské práva

a jedno zástupcovi SR pred Súdnym dvorom Európskej únie. Odporúčania boli rozdelené do šiestich kategórií, a to:

- vplyv správy o stave právneho štátu z roku 2022;
- nezávislosť a efektívnosť NHRI; obhajcov ľudských práv a priestor občianskej spoločnosti;
- vykonávanie rozsudkov európskych súdov;
- umelá inteligencia;
- ďalšie výzvy v oblasti právneho štátu a ľudských práv.

Podobne ako odporúčania EK aj vykonávanie odporúčaní vydaných Strediskom zostáva

výzvou v dôsledku ich nezáväznej povahy a neochoty štátnych orgánov sa nimi zaoberať. Turbulentná politická situácia v roku 2023 na Slovensku s predčasným pádom vlády, vymenovaním technokratickej vlády a predčasnými voľbami neposkytla priestor na štrukturálne re-

formy a vykonávanie odporúčaní. Zo všetkých 17 odporúčaní boli iba dve vykonané v plnej miere, dve boli vykonané čiastočne alebo sa v súvislosti s nimi prijali následné opatrenia a trinášť zostáva nevykonaných alebo ich nemožno primerane posúdiť. (pozri prílohu 1)

Zriadenie, nezávislosť a účinnosť inštitúcie NHRI

Status medzinárodnej akreditácie a odporúčania podvýboru pre akreditáciu

10

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva získalo v [marci 2014](#) akreditáciu so statusom B. Pri tejto príležitosti podvýbor pre akreditáciu konštatoval, že NHRI má jasný mandát na podporu a ochranu ľudských práv, ale s dôrazom na rovnosť a diskrimináciu. Uznávajúc, že NHRI interpretuje svoj mandát široko, aby zahŕňal všetky práva, podvýbor pre akreditáciu povzbudil Stredisko, aby sa zasadzovalo za legislatívne zmeny, ktoré by mu dali právomoc: predkladať vláde stanoviská, odporúčania, návrhy a správy o akejkolvek ľudskoprávnej záležitosti; podporovať a zabezpečovať harmonizáciu vnútroštátnych právnych predpisov, nariadení a praxe s medzinárodnými ľudskoprávnymi nástrojmi, ktorých je Slovensko zmluvnou stranou; vytvárať povedomie o ľudskoprávných normách prostredníctvom vyučovania, výskumu a oslovenia verejnej mienky; podporovať ratifikáciu alebo prístup k medzinárodným ľudskoprávnym nástrojom; a účinne prešetriť sťažnosti na porušovanie ľudských práv.

Podvýbor pre akreditáciu konštatoval, že správna rada, ktorá je spolu s výkonným riaditeľom jedným z dvoch orgánov Strediska, sa skla-

dá z členov vybraných deviatimi samostatnými menovacími orgánmi, z ktorých každý môže určiť vlastné kritériá výberu. Podvýbor pre akreditáciu vyzval Stredisko, aby sa zasadzovalo za formalizáciu jasného, transparentného a participatívneho procesu výberu a menovania rozhodovacieho orgánu v príslušných zákonoch, nariadeniach alebo záväzných administratívnych usmerneniach.

Podvýbor pre akreditáciu ďalej zastával názor, že opatrenia na vymenovanie členov nezabezpečujú pluralitu v zložení správnej rady. Vyzval Stredisko, aby zabezpečilo, že jeho členovia a zamestnanci budú reprezentovať rôzne segmenty spoločnosti. Okrem toho podvýbor pre akreditáciu poukázal na to, že splnomocňujúce právne predpisy NHRI neobsahujú výslovne ustanovenia na ochranu členov pred právnou zodpovednosťou za činnosti vykonané a rozhodnutia prijaté v dobrej viere v rámci ich úradnej funkcie.

Podvýbor pre akreditáciu ďalej uviedol, že podľa splnomocňujúceho zákona môže byť členstvo v správnej rade ukončené odvolaním menovacieho orgánu. Podvýbor pre akreditáciu zdôraznil,

že odvolanie by nemalo závisieť len od uváženia menovacích orgánov. Vyzval Stredisko, aby sa zasadzovalo za formalizáciu procesu odvolávania, v ktorom: sa odvolanie uskutočňuje v prísnom súlade so všetkými procesnými a hmotnoprávnymi požiadavkami stanovenými zákonom; dôvody na odvolanie sú jasne vyme-

dzené a primerane obmedzené len na činnosti, ktoré majú nepriaznivý vplyv na schopnosť členov vykonávať svoj mandát; a v prípade potreby by sa v právnych predpisoch malo stanoviť, že uplatnenie konkrétneho dôvodu musí byť podložené rozhodnutím nezávislého orgánu s príslušnou právomocou.

Následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania podvýboru pre akreditáciu a príslušný vývoj

Stredisko získalo v marci 2014 akreditáciu so statusom B ([správa podvýboru pre akreditáciu](#), marec 2014). Stredisko odvtedy nepožiadalo o preskúmanie svojho statusu akreditácie z dôvodu, že legislatívny rámec nebol výrazne zmenený s cieľom vykonávať odporúčania podvýboru pre akreditáciu.

Ako sa uvádza v [správe ENNHRI za rok 2023](#), niektoré problémy, na ktoré upozornil podvýbor pre akreditáciu v roku 2014, sa teraz riešia buď internými predpismi (ako je transparentnejší otvorený proces voľby výkonného riaditeľa) alebo prostredníctvom vládnej podpory (ako je zvýšenie finančných zdrojov).

Rozpočet strediska sa postupne zvyšuje. V porovnaní so sumou 967 002 EUR z roku 2023 sa v roku 2024 stredisku vyčlenilo 1 071 000 EUR, čo predstavuje viac ako 10 % nárast. Zvýšený rozpočet zahŕňa finančné zdroje na udržanie

dvoch odborných pozícií vytvorených v rámci projektu [Podpora vnútroštátnych inštitúcií pre ľudské práva pri monitorovaní základných práv a ľudskoprávných aspektov právneho štátu](#) financovaného Islandom a Nórskom prostredníctvom Fondu pre regionálnu spoluprácu v rámci grantov EHP a Nórska a implementovaného od októbra 2022 do februára 2024.

V októbri 2023 sa v stredisku uskutočnili voľby výkonného riaditeľa, keďže trojročné funkčné obdobie výkonného riaditeľa sa skončilo v novembri 2023. Funkcia bola verejne oznámená spolu s podmienkami na uchádzanie sa a podmienkami nominácie členmi správnej rady. [Vypočutie kandidátov](#) bolo verejné a vysielané online. Hlasovanie bolo neverejné, ale výsledky boli vyhlásené verejne. Bývalá výkonná riaditeľka bola [opätovne zvolená](#) a v súčasnosti pôsobí už druhé funkčné obdobie po sebe.

Regulačný rámec

[Zákon č. 110/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopl-](#)

[ňajú niektoré zákony](#), ktorý nadobudol platnosť 1. mája 2023, priniesol menšiu zmenu zákona o zriadení strediska ([Zákon č. 308/1993 Z. z. o](#)

[zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva](#)) Novela špecifikovala v článku 1.2 h, že správy a odporúčania pripravované a zverejňované strediskom týkajúce sa diskriminácie sú nezávislé. Stredisko považuje túto novelu len za formálne objasnenie, keďže správy, ktoré stredisko vypracúva v rámci svojej inštitúcie NHRI aj v rámci svojho mandátu v NEB, sa pripravujú nezávisle a obsahujú nezávislé ciele a odporúčania pre rôzne zainteresované strany a

vnútroštátne orgány. Podľa informácií Ministerstva spravodlivosti SR bola novela prijatá v súlade s odporúčaniami Európskej komisie adresovanými Slovenskej republike v rámci konania EU Pilot 4446/13/JUST a týka sa mandátu strediska ako subjektu pre rovnaké zaobchádzanie ([Dôvodová správa k novele](#), s. 14). Okrem tejto menšej zmeny nedošlo k žiadnej zmene vo vnútroštátnom regulačnom rámci.

Priaznivé a bezpečné prostredie v inštitúcii NHRI

Ako sa uvádza v [správe ENNHRI za rok 2023](#), na to, aby bolo možné účinne monitorovať súlad vnútroštátnych zákonov a politík so záväzkami v oblasti ľudských práv, Stredisko považuje za kľúčové udelenie štatútu povinne pripomienkového subjektu legislatívnych návrhov v rámci širšieho mandátu na predkladanie stanovísk, pripomienok a odporúčaní k legislatívnym aj nelegislatívnym iniciatívam príslušným orgánom.

V zmysle platných pravidiel Stredisko z vlastnej iniciatívy pripomienkuje legislatívne návrhy, ktoré môžu mať vplyv na ľudské práva alebo zásadu rovnakého zaobchádzania, so štatútom „širokej verejnosti“. Úrady tak nie sú povinné sa týmito pripomienkami zaoberať a ďalej ich prerokovať so Strediskom. Úroveň zapojenia závisí od príslušného ministerstva a navrhovanej legislatívy. Ministerstvo spravodlivosti SR v roku 2023 napríklad zverejnilo [predbežnú informáciu](#) o pripravovanej novele antidiskriminačného zákona. Stredisko predložilo svoje [stanovisko](#) na podporu novely, v ktorom sa zaoberalo hlavnými medzermi v súčasnej legisla-

tíve a požiadalo o účasť na legislatívnom konaní. Ministerstvo v odpovedi požiadalo Stredisko o vyjadrenie sa k pripravovanej novele pred jej predložením do medzirezortného pripomienkového konania, čím sa zabezpečí účasť Strediska a zahrnutie jeho odborných znalostí do počiatočných fáz prípravy novely.

Na druhej strane toto ministerstvo predložilo [návrh zákona o fiduciárnom vyhlásení](#), ktorým sa zavádzala možnosť ustanoviť za právneho „dôverníka“ inú osobu vrátane spoločníka. Podľa návrhu je právnym dôverníkom osoba, ktorá by napríklad mohla konať v mene osoby v prípadoch, keď má táto osoba obmedzenú spôsobilosť na právne úkony.

Tento návrh bol však predložený najmä ako spôsob riešenia nedostatočného právneho uznávania párov rovnakého pohlavia a kritizovaný ako nevhodný a nedostatočný, a [pripomienky](#) Strediska zostali zo strany ministerstva bez akéhokoľvek zdôvodnenia. Stredisko vo svojich pripomienkach vyzvalo ministerstvo, aby návrh odvolalo, keďže nereflektuje pozitív-

nu povinnosť štátu v rámci práva na súkromný a rodinný život, ako bolo určené vo veci Fedotova a iní proti Rusku, a neposkytol konkrétny právny rámec na uznávanie párov rovnakého pohlavia, keďže nereflektoval zásadné životné situácie a jeho vznik nebol dôstojnou formou uznania zväzkov osôb rovnakého pohlavia (namiesto vzájomného vyhlásenia pred matrikou mal formu jednostranného vyhlásenia pred notárom). Návrh bol do parlamentu predložený v pôvodnom znení bez ohľadu na pripomienky ľudskoprávných organizácií a organizácií občianskej spoločnosti, neskôr ho však odvolala technokratická vláda vymenovaná prezidentkou.

V záujme efektívnejšej spolupráce s parlamentom iniciovalo Stredisko na jeseň 2023 diskusiu s novovymenovanou predsedníčkou Výboru pre ľudské práva a národnostné menšiny, pričom sa odvolávalo aj na [belehradské zásady](#).

Ako bolo uvedené, rozpočet Strediska sa postupne zvyšuje s cieľom pokryť personálne po-

treby a intenzívnejšie činnosti. V roku 2023 bola hlavnou výzvou týkajúcou sa rozpočtu skutočnosť, že pri nástupe novej vlády v októbri 2023 nebolo isté, či bude dodržaná dohoda, ktorá bola predtým dosiahnutá medzi Strediskom a Ministerstvom financií SR. Rozpočet bol definitívne schválený koncom decembra 2023 v súlade s predchádzajúcim oznámením.

Okrem niektorých negatívnych a nenávisťných komentárov na sociálnych sieťach pod príspevkami Strediska o jeho práci v oblasti práv LGBTI+ osôb a rodovej rovnosti čelilo stredisko v roku 2023 aj negatívnym reakciám na vlajky vyvesené v oknách svojich priestorov na podporu najzraniteľnejších skupín v spoločnosti (dúhová vlajka, trans vlajka, rómska vlajka, ukrajinská vlajka a vlajka pre kampaň Orange the World). Stredisko dostalo sťažnosti od viacerých jednotlivcov, ktorí požadovali odstránenie vlajok, najmä v súvislosti s ukrajinskou vlajkou a dúhovou vlajkou.

Odporúčania inštitúcie NHRI pre vnútroštátne a regionálne orgány

- Ministerstvu spravodlivosti SR, aby zintenzívnilo svoje úsilie o zvýšenie plného súladu strediska s parížskymi zásadami a zabezpečilo účinnú účasť Strediska na diskusiách o možných legislatívnych zmenách právneho a inštitucionálneho rámca Strediska, vrátane zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného Strediska pre ľudské práva.
- Ministerstvu spravodlivosti SR, aby posilnilo nezávislosť a účinnosť Strediska tým, že bude klásť väčší dôraz na všeobecnú povinnosť príslušných subjektov spolupracovať so strediskom vo všetkých oblastiach jeho pôsobnosti, vrátane výslovného mandátu Strediska žiadať od príslušných štátnych subjektov reakciu na stanoviská a odporúčania Strediska a mandátu subjektu, ktorý povinne pripomienkuje legislatívne návrhy zabezpečujúce preskúmanie ich vplyvu na ľudské práva a rovnosť.
- Vláde Slovenskej republiky a najmä Minis-

terstvu spravodlivosti SR, aby uľahčili bezproblémové prijatie navrhovaných smerníc o normách pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie na európskej úrovni a zabezpečili ich rýchlu transpozíciu a účinnú implementáciu

na vnútroštátnej úrovni po prijatí s cieľom posilniť mandát, nezávislosť a efektívnosť strediska aj ako vnútroštátneho subjektu pre rovnaké zaobchádzanie.

Brzdy a protiváhy

Rozdelenie právomocí

Novela kompetenčného zákona

V decembri 2023 prijal parlament [novelu](#) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony („novela kompetenčného zákona“) v skrátrenom legislatívnom konaní. Jednou z jeho najvýznamnejších reforiem, ktoré sa dotýkajú koncepcie nezávislosti, je presun práva menovať a odvolávať predsedov Štatistického úradu SR a Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou z prezidenta na vládu.

Novela tiež zavádza nový dôvod, ktorý umožňuje vláde prakticky kedykoľvek odvolať predsedov oboch orgánov, a to doslovne „v prípade konania, ktoré vyvoláva alebo je spôsobilé vyvolať pochybnosti o osobnostných, morálnych alebo odborných predpokladoch na výkon jeho funkcie.“ Nové pravidlá sa spätne vzťahujú aj na predsedov vymenovaných podľa doterajšej právnej úpravy. Novela ďalej zavádza, že Slovenská informačná služba a Úrad pre reguláciu sieťových odvetví budú zaradené medzi orgány ústrednej štátnej správy. Táto zásadná zmena sa má uskutočniť bez predchádzajúcej odbornej diskusie a prípravy a mohla by ohro-

ziť verejný záujem na riadnom fungovaní týchto orgánov. Prezidentka SR vyjadrila v súvislosti s novelou obavy a [vetovala](#) ju. Argumentovala okrem iného tým, že v dôsledku novely sú štatistický úrad a Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou politicky zodpovednými vláde za výkon svojich funkcií a novela nezohľadňuje judikatúru Ústavného súdu SR, podľa ktorej zákon nemôže zveriť menovanie a odvolanie vysokých štátnych funkcionárov vláde, ale musí ho zveriť prezidentovi. Parlament 16. januára 2024 prehlasoval veto prezidentky a prijal novelu kompetenčného zákona.

V súčasnosti prebiehajú diskusie o zmene volebného systému na osem volebných obvodov. Územie Slovenskej republiky tvorí podľa Ústavy Slovenskej republiky jeden volebný obvod pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky. Na zmenu tohto ustanovenia ústavy je potrebná ústavná väčšina 90 poslancov. Z [Programového vyhlásenia vlády](#) vyplýva, že vláda je pripravená zriadiť expertnú skupinu na vyhodnotenie alternatív legislatívnych zmien pre voľby do NR SR so zameraním na zmenu počtu volebných obvodov. Názory v rámci koalície aj opozície sú v tejto záležitosti polarizované. Kritici súčasného volebného systému hovoria,

že je prínosný pre strany postavené na silnom politickom lídrovi, ktorý je dobre známy, zatiaľ čo volebný systém s ôsmimi volebnými obvodymi by priniesol regionálne zastúpenie a hlas. Na druhej strane je častým argumentom proti novému volebnému systému najmä to, že by posilnil silné strany a oslabil tie malé, ktoré často nemajú regionálne štruktúry a zástupcov.

[Novely Trestného zákona a zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti](#)

Vláda v decembri 2023 predložila do parlamentu [novelu Trestného zákona](#) a [novelu zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti](#), a to v skrátrenom legislatívnom konaní bez zapojenia zainteresovaných strán a odborných orgánov s príslušnou kompetenciou. Vláda čelí rozsiahlym protestom proti pozmeňujúcim návrhom, ktoré ostro kritizuje opozícia, ako aj ďalšie zainteresované strany. Deväť slovenských europoslancov poslalo [list](#) Európskej komisii, aby varovali pred „bezprecedentným útokom na právny štát“ na Slovensku. [Hlavný európsky prokurátor](#) dospel k záveru, že pozmeňujúce návrhy predstavujú vážne riziko porušenia zásad právneho štátu.

Jednou z najvýznamnejších zmien, ktoré novela Trestného zákona navrhuje, je zrušenie Úradu špeciálnej prokuratúry, ktorý má výlučnú právomoc rozhodovať o závažných trestných činoch, akými sú terorizmus, trestné činy proti finančným záujmom EÚ, organizovaná trestná činnosť alebo korupcia vrátane známych prípadov spojených s predstaviteľmi vládnucej politickej strany. Podľa navrhovanej novely prejdú veci zo Špecializovaného trestného súdu na krajské prokuratúry. Jedným z prípadov je

aj vražda investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice, ktorá je momentálne v odvolacom konaní. [Rada prokurátorov](#) zložená z krajských prokuratúr argumentuje, že nie sú pripravené prevziať agendu Úradu špeciálnej prokuratúry a jej zrušenie by viedlo k oslabeniu boja proti závažnej organizovanej trestnej činnosti a korupcii. Novela má tiež upraviť premlčaciai lehotu a zásadne znížiť tresty za korupciu a ekonomickú trestnú činnosť, z ktorej sú obvinení viacerí ľudia blízki vládnucej strane. Vláda tvrdí, že tresty sú neprimerane vysoké a je potrebné ich zosúladiť so susednými krajinami. Na všetky korupčné a ekonomické trestné činy bez ohľadu na ich rozsah sa bude vzťahovať horná hranica trestnej sadzby desať rokov a v každom prípade môže byť uložená pokuta alebo podmienený trest odňatia slobody. [Špeciálny prokurátor](#) upozorňuje, že upravená premlčacia lehota v kombinácii so znížením trestov bude mať za následok premlčanie desiatok trestných vecí v pôsobnosti Úradu špeciálnej prokuratúry, vrátane známych prípadov.

Pokračuje nadmerné používanie § 363 Trestného poriadku, ktorý umožňuje zrušenie akýchkoľvek právoplatných rozhodnutí nižších prokurátorov alebo polície generálnym prokurátorom, ak bol takýmto rozhodnutím alebo súvisiacim postupom porušený zákon. V roku 2023 boli zrušené obvinenia voči viacerým významným politickým osobnostiam vrátane súčasného ministra obrany SR. V apríli 2023 predložil poslanec do parlamentu [pozmeňujúci návrh](#) na posilnenie postavenia generálneho prokurátora prostredníctvom § 363. Novela okrem iného navrhovala zamedziť podávaniu obžaloby a vydávaniu vecných rozhodnutí v prípravnom konaní v konaniach podľa § 363. Návrh bol stiahnutý.

Proces prípravy a prijímania zákonov

16

Vláda v decembri 2022 [novelizovala Legislatívne pravidlá vlády Slovenskej republiky](#), ktoré upravujú tvorbu práva na Slovensku. Medzi uvedenými zmenami bolo odstránenie možnosti zbierať podpisy na vyjadrenie verejnej podpory pripomienok k navrhovanej legislatíve prostredníctvom papierových podpisových formulárov alebo online petičných internetových stránok. Verejnú podporu bolo možné získať len cez online portál SLOV-LEX.sk. Samotné pripomienky už nebolo možné predkladať písomne, ale iba prostredníctvom online portálu. Novela bola kritizovaná ako obmedzenie práva na účasť verejnosti na tvorbe práva, keďže online portál je veľmi komplikovaný a širokej verejnosti neznámy. Vylučuje tiež účasť 14 % domácností bez prístupu k internetu. Viac ako 85 organizácií vrátane Strediska [vyzvalo](#) vládu, aby prijaté zmeny odstránila. V júni 2023 dočasná úradníčka vláda prijala novú [novelu](#), ktorá odstraňuje prekážku zbierať podpisy na vyjadrenie verejnej podpory pripomienok prostredníctvom internetových petičných stránok alebo prostredníctvom papierových podpisových formulárov.

Stredisko je znepokojené nadmerným využívaním skráteného legislatívneho konania. V roku 2023 bolo takéto konanie navrhnuté alebo prijaté v 22 prípadoch, z toho 15 od vzniku novej vlády. Skrátené legislatívne konanie bolo prijaté alebo požadované aj v prípadoch významných reforiem, akými sú navrhovaná reforma [Trestného zákona, zákona o ochrane oznamovateľov protipoločenskej činnosti](#) alebo [kompetenčného zákona](#) (podrobnejšie vysvetlené v časti „brzdy a protiváhy“). Všeobecným odôvodne-

ním navrhnutým bez ďalšie vysvetlenia či zdôvodnenia bolo, že súčasná právna úprava spôsobuje riziká porušovania ľudských práv, napr. z dôvodu zneužívania ochrany oznamovateľov zo strany policajných príslušníkov, alebo naliehavá potreba zriadiť nové Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR novelou kompetenčného zákona. Voči nadmernému využívaniu tohto konania namietalo aj neformálne združenie 20 zamestnávateľských organizácií, podnikov a obchodných komôr „[Iniciatíva za právny štát](#)“, [vyzvalo](#) poslancov, aby nepodporili takéto návrhy na ochranu transparentnosti legislatívneho procesu a zabezpečenie riadneho sociálneho dialógu.

Navrhovaná [novela Trestného zákona](#) prináša rozsiahle systematické zmeny a niektorí odborníci ju preto prirovnávajú k rekodifikácii. Naliehavosť prijatia novely v skrátenom konaní vyplýva podľa jej [dôvodovej správy](#) z potreby prijať legislatívne opatrenia v nadväznosti na postupy EÚ v prípade nesplnenia povinnosti a riešiť výhrady Európskej komisie. Skrátené legislatívne konanie vláda ďalej odôvodňuje údajnou systémovou zaujatosťou a hrubým porušovaním ľudských práv zo strany Úradu špeciálnej prokuratúry, o čom podľa tvrdení vlády svedčí 30 rozhodnutí Ústavného súdu SR. Doteraz však neboli predložené žiadne dôkazy o takýchto rozhodnutiach. Prezidentka naznačila, že vzhľadom na absenciu skutočných dôvodov na skrátenie konaní zväží využitie práva veta a podanie návrhu na Ústavný súd. Potrebu zmeny zákona o ochrane oznamovateľov protipoločenskej činnosti v skrátenom konaní

odôvodňuje aj údajná existencia výnimočných okolností, pri ktorých môže dôjsť k ohrozeniu základných práv a slobôd alebo bezpečnosti, údajne zneužitím ochrany oznamovateľov zo strany polície, ktoré by mohlo ohroziť fungova-

Prístup k informáciám

V júni 2023 parlament prijal [nový zákon o ochrane spotrebiteľa](#). Pozmeňovačím návrhom poslanca Milana Vetráka zmenil nový zákon aj § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka pridaním ustanovenia, že primerané zadostučinenie spočíva vždy aspoň v ospravedlnení, ak sa preukáže, že neoprávnený zásah bol spôsobený zverejnením alebo šírením nepravdivej informácie o fyzickej osobe, a to aj vtedy, ak sa ten, kto sa neoprávneného zásahu dopustil, spoliehal na hodnovernosť zdroja informácie a jej pravdivosť si neoveril. Bolo kritizované, že môže [obmedzovať prácu novinárov](#), napríklad tým, že ich zaťažuje zodpovednosťou za zverejňovanie nepravdivých vyhlásení politikov. Prezidentka [vetovala](#) zákon o ochrane spotrebiteľa z viacerých dôvodov vrátane spornej zmeny § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Prezidentka napadla ustanovenie na základe slobody prejavu a práva na informácie a tvrdila, že bez rozdielu sankcionuje subjekty šíriace dezinformácie, ako aj tlačové informácie, čo zasahuje do práce novinárov, ktorí zdieľajú a komentujú vyhlásenia a názory tretích osôb vrátane verejných osôb. V novembri 2023 prijala nová vláda [návrh nové-](#)

nie Policajného zboru. Od januára 2024 opozícia využívala parlamentné obštrukcie na to, aby konanie na protest pozdržala.

[ho zákona o ochrane spotrebiteľa](#) a predložila ho do parlamentu. Sporné ustanovenie nie je zahrnuté.

V novembri 2023 nový premiér oznámil, že Úrad vlády SR preveruje akreditáciu všetkých médií s prístupom do jeho priestorov. Previerka sa podľa predsedu vlády týka dodržiavania povinnosti pravdivo a všestranne informovať verejnosť (pozri [článok v médiách](#)). Následne predseda vlády informoval, že vláda prerušuje akúkoľvek komunikáciu s niektorými médiami, najmä s TV Markíza, Denníkom N, SME a online médiom Aktuality.sk. Tieto médiá si podľa predsedu vlády neplnia povinnosť pravdivo, všestranne a včas informovať verejnosť o činnosti orgánov verejnej moci, osobitne vlády a jej predsedu. Novinári z dotknutých médií majú naďalej prístup na Úrad vlády, ale nedostávajú odpovede na ich žiadosti a otázky (pozri [článok v médiách](#)). Tieto mainstreamové médiá sa tradične považujú za kritické voči vláde. Stredisko sa domnieva, že kroky súčasnej vlády výrazne zasahujú do slobody médií a práva na prístup k informáciám.

Nezávislosť a efektívnosť nezávislých inštitúcií (iných ako NHRI)

[Novela zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom](#)

[ochrancovi práv](#), ktorou sa ustanovuje národ-

ný preventívny mechanizmus (ďalej len „NPM“) podľa Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neludskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, nadobudla účinnosť 1. mája 2023. Právomoci NPM sú rozdelené medzi tri inštitúcie, verejného ochrancu práv, komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, pričom verejný ochranca práv má koordinačnú úlohu. Verejný ochranca práv komunikoval svoje [obavy](#) v súvislosti s navrhovanými finančnými a personálnymi zdrojmi pridelenými trom inštitúciám na obdobie prvých troch rokov fungovania. Hlavnou výhradou bolo, že [Analýza vplyvov na rozpočet verejnej správy, na zamestnanosť vo verejnej správe a financovanie návrhu na obdobie 2023 – 2025](#) odrážala hodnotenia vypracované v roku 2021, ktoré už nie sú v súčasných podmienkach postačujúce. Rovnaký postoj mal verejný ochranca práv aj pri prijímaní svojho rozpočtu v decembri 2023. Stredisko sa domnieva, že nedostatočné financovanie nového mandátu pridanej inštitúcií môže mať negatívny vplyv na ich nezávislosť a efektívnosť. Stredisko [odporučilo](#) finančné, materiálne a personálne posilnenie inštitúcií v rámci

legislatívneho postupu a vyjadrilo svoje obavy v [alternatívnej správe predloženej Výboru OSN proti mučeniu](#) v marci 2023.

Vláda v decembri 2023 predložila do parlamentu [novelu zákona o ochrane hospodárskej súťaže](#), ktorou sa vykonáva [akt o digitálnych trhoch EÚ](#), čím sa upravili kompetencie Protimonopolného úradu SR, ako aj uvedená [novela kompetenčného zákona](#). Pozmeňujúci návrh poslanca koalície strany SNS navrhol významné zmeny vo voľbe, menovaní a odvolávaní predsedu a podpredsedu Protimonopolného úradu SR. Pozmeňujúci návrh [kritizoval aj samotný Protimonopolný úrad](#), ako aj opozícia na základe toho, že zasahuje do nezávislosti úradu tým, že poskytuje právomoc voľiť predsedu výlučne vláde (v súčasnosti ho menuje prezident na základe návrhu vlády) a obmedzuje transparentnosť výberového konania (pozri [článok v médiách](#)). Protimonopolný úrad sa obrátil na Európsku komisiu s námietkou, že návrh je v rozpore s právom EÚ (pozri [článok v tlači](#)). Návrh bol následne stiahnutý a zmeny neboli prijaté (pozri [tlačové vyhlásenie](#)).

Priaznivé prostredie pre občiansku spoločnosť a obhajcov ľudských práv

Stredisko v decembri 2023 zverejnilo tematickú [správu](#) o demokratickom priestore pre obhajcov ľudských práv na Slovensku, ktorá vychádza z rozhovorov s 26 obhajkyňami ľudských, obhajcami ľudských práv z komunity LGBTI+, rómskymi obhajcami ľudských práv a obhajcami ľudských práv so zdravotným postihnutím. Informovalo o hlavných výzvach vrátane prevalence nenávistných prejavov a obťa-

žovania (vrátane niektorých prípadov vážneho ohrozenia života), chýbajúceho udržateľného financovania, chýbajúcich transparentných participatívnych procesov, administratívnej a byrokratickej záťaže a vplyvu týchto výziev na duševné zdravie obhajcov ľudských práv. Najmä obhajkyne ľudských práv a obhajcovia ľudských práv z komunity LGBTI+ informovali o vážnom negatívnom vplyve pokračujúcich

nenávisťných prejavov zo strany politických a náboženských predstaviteľov. Respondenti sa stretávajú aj so silnými „antigenderovými hnutiami“ a rétorikou, ktoré sa z okrajových ultrakonzervatívnych či ultrapravicových fór presunuli do mainstreamu a začali ich uplatňovať zamestnanci štátnej správy, vrcholní politici a široká verejnosť.

Rastúca intenzita nenávisťných prejavov prevládala počas kampane pred parlamentnými voľbami v roku 2023. Stredisko informovalo o výskyte nenávisťných prejavov na facebookových profiloch najpopulárnejších slovenských politických predstaviteľov so zameraním na online nenávisťné prejavy voči Rómom, LGBTI+ osobám a moslimom. Stredisko monitorovalo aj všadeprítomné nenávisťné útoky namierené proti obhajcom ľudských práv a občianskej spoločnosti, ktoré zahrňali ich údajné spojenie s „liberálnym extrémizmom“ alebo podkopávanie ich dôveryhodnosti, a to najmä označovaním ľudskoprávných MVO za „Sorosove“ organizácie. Environmentálni obhajcovia ľudských práv sa stali terčom útokov niekoľkých kandidátov na poslancov, ktorí ich označovali za „ekoterroristov“ (pozri [správu NHRI o nenávisťných prejavoch](#), s. 19).

Najmä nový poslanec a navrhovaný kandidát na ministra životného prostredia SR Rudolf Huliak navádzal k „obeseniu“ odborníka na životné

prostredie (pozri [článok v médiách](#)). Prezidentka SR sa rozhodla nevymenovať p. Huliaka z dôvodu, že neuznáva vedecký konsenzus o zmene klímy a verejne neschvaľuje násilné vyjadrenia voči environmentálnym obhajcom ľudských práv (pozri [tlačovú správu](#)).

V októbri 2023 predseda vlády Slovenskej republiky oznámil zámer ustanoviť zákon, ktorý by označil mimovládne organizácie získavajúce financie zo zahraničia za „zahraničných agentov“ (pozri [článok v médiách](#)). Okrem toho v januári 2024 ministerka kultúry SR na facebookovej stránke ministerstva oznámila, že ministerstvo už nebude podporovať akékoľvek „progresívne“ mimovládne organizácie, vrátane mimovládnych organizácií LGBTI+ osôb a zapojila sa do nenávisťnej ohováračskej kampane proti obhajcom ľudských práv z komunity LGBTI ako „parazitujúcim“ na rozpočte ministerstva a podieľajúcim sa na „sexualizácii detí“. Video a súvisiace príspevky boli neskôr zo stránky ministerstva odstránené (viac informácií nájdete v [príspevku](#) mimovládnej organizácie Sapling). V novembri 2023 minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR oznámil zámer zrušiť možnosť poukázať 2 % z dane z príjmu mimovládny organizáciám. Zámer bol neskôr stiahnutý, no minister oznámil, že štátnu podporu dostanú len mimovládne organizácie s „ušľachtilými cieľmi“ (pozri [článok v médiách](#)).

Odporúčania inštitúcie NHRI pre vnútroštátne a regionálne orgány

- Vládi Slovenskej republiky a Národnej rade Slovenskej republiky, aby sa zdržali nadmerného používania skráteného legislatívneho konania obmedzujúceho verejnú diskusiu a

účasť zainteresovaných strán a širšej verejnosti na prijímaní právnych predpisov a politik.

- Štátnym orgánom, aby sa zdržali prijímania opatrení, ktoré majú negatívny vplyv na nezávislosť a efektívnosť nezávislých inštitúcií, a to aj pridávaním nových mandátov a úloh bez primeraného financovania, zvyšovaním kontroly vlády nad menovaním ich vedenia alebo výraznou zmenou ich mandátu bez participatívneho legislatívneho postupu a zapojenia dotknutej inštitúcie.
- Vláde Slovenskej republiky, aby zabezpečila účinnú ochranu obhajcov ľudských práv s cieľom predchádzať a vyšetrovať obťažovanie a zastrašovanie, vyhrážky, násilie a iné obmedzovanie práv, a to aj zo strany politikov, a zabezpečila udržateľnú a dlhodobú finančnú a administratívnu podporu pre všetkých obhajcov ľudských práv bez diskriminácie.

Vplyv sekuritizácie na právny štát a ľudské práva

20

Ako už bolo spomenuté, zobrazovanie menších vrátane LGBTI+ osôb a ľudskoprávných organizácií občianskej spoločnosti ako bezpečnostnej hrozby používali niektoré politické strany ako politickú stratégiu počas kampane pred parlamentnými voľbami v roku 2023. Napríklad krajne pravicová politická strana Kotlebovci – Ľudová strana Naše Slovensko spustila vizuálnu kampaň s názvom „Ochránime Slovensko pred LGBT a gender!“ (pozri [článok v médiách](#)). Niekoľko politických strán sa zapojilo do zobrazovania organizácií občianskej spoločnosti ako hrozby pre národné hodnoty alebo štátnosť, a to aj prostredníctvom diskusie o tom, že mimovládne organizácie financované zo zahraničia (napríklad zo Spojených štátov) sa snažia ovplyvniť voľby (pozri [článok v médiách](#)). Mimovládna organizácia Globsec vo svojej [správe](#) o predvolebnom monitorovaní Facebooku tiež poznamenala, že obľúbenosť príspevkov predvolebnej kampane napomáhala vytváranie nepriateľov či hrozieb, medzi ktoré patrili LGBTI+ osoby a migranti (s. 8).

Vláda vo svojom [programovom vyhlásení](#) zdô-

raznila, že predchádzajúcimi vládami ignorovaná „nelegálna migrácia“ vedie novú vládu k „razantnej reakcii s cieľom chrániť občanov Slovenskej republiky pred negatívnymi dopadmi nelegálnej migrácie na vnútornú bezpečnosť“ (s. 4) a prijme nové opatrenia a zmeny vo vnútroštátnych právnych predpisoch, keďže „masová migrácia občanov mnohých štátov Ázie a Afriky do Európy“ bude jednou z hlavných výziev vnútornej bezpečnosti v blízkej budúcnosti (s. 75). Vláda upozornila aj na potrebu posilniť „komunitnú bezpečnosť“ vrátane zapojenia väčšieho počtu policajných síl v „problémových lokalitách“ (s. 77).

Vo [verejnom vyhlásení](#) prednesenom na južných hraniciach krajiny s Maďarskom predseda vlády SR v októbri 2023 oznámil pripravenosť vlády použiť všetky dostupné sily vrátane polície a armády v reakcii na „nelegálnu migráciu“. Kontrola hraničného priechodu Čunovo-Rajka zahŕňala veľkú demonštráciu sily vrátane obrnených vozidiel, vodného dela a policajných psov a koní.

Opatrenia inštitúcie NHRI na podporu a ochranu ľudských práv a právneho štátu v kontexte národnej bezpečnosti a sekuritizácie

Stredisko zverejnilo [správu o nenávisťných prejavoch](#) používaných politikmi na platformách sociálnych médií počas kampane pred parlamentnými voľbami v roku 2023. Stredisko okrem iného monitorovalo vnímanie menšín ako hrozby. Stredisko identifikovalo niekoľko pokračujúcich naratívov označujúcich Rómov, LGBTI+ osoby a moslimov za bezpečnostný problém, vrátane označovania LGBTI+ osôb za hrozbu pre väčšinu, pretože šíria a presadzujú „LGBTI+/trans ideológiu“, pričom migranti a moslimovia sa označujú za existenčnú hrozbu pre národ alebo hrozbu pre národné hodnoty alebo dochádza ku kriminalizácii menšinových identít (s. 27 – 31).

V júni 2023 navrhlo Stredisko ako člen Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť [uznesenie](#) týkajúce sa prebiehajúcej parlamentnej volebnej kampane. Stredisko v uznesení odporučilo všetkým politickým stranám, kandidátom na poslancov a ďalším aktérom zapojeným do kampane vrátane cirkví, aby sa zdržali akýchkoľvek útokov proti základným slobodám a nenávisťným prejavom voči menšinám vrátane národnostných a etnických menšín, LGBTI+ osôb a ľudí v pohybe. Odporučilo tiež zdržať sa propagácie a šírenia dezinformácií o rodovej rovnosti vrátane násilia páchaného na ženách a ochrany reprodukčných práv. Uznesenie bolo jednomyselne prijaté Radou.

21

Odporúčania inštitúcie NHRI pre vnútroštátne a regionálne orgány

- Vládi SR a poslancom NR SR, aby sa zdržali verejných prejavov, ktoré vedú k legitimizácii nenávisťných prejavov a dehumanizácii menšín vrátane LGBTI+ osôb, Rómov či migrantov a zdržali sa označovania menšín za hrozbu pre národnú bezpečnosť alebo národné hodnoty.
- Vládi SR, aby zabezpečila, že verejné orgány vrátane orgánov presadzovania dodržiavajú medzinárodné normy a záväzky v oblasti ľudských práv pri zaobchádzaní s ľuďmi v pohybe a bojovali proti nenávisťným prejavom a všetkým formám rasizmu a diskriminácie voči ľuďom v pohybe.

Vykonávanie rozsudkov európskych súdov

K 17. januáru 2024 bolo na dohľad postúpených celkovo [630 rozsudkov](#) Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcich sa Slovenska. Zo 630 rozsudkov bolo v období od 11. februára 2023 do 17. januára 2024 doručených 21. V súčasnosti je uzavretých 561 vecí

a 69 vecí je ešte v štádiu riešenia. Z nevyriešených vecí bolo 29 označených za zásadné veci, 31 za opakujúce sa veci a 13 sa riešilo prostredníctvom priateľského zmierenia. Z 29 nevyriešených vecí označených za zásadné veci sú tieto 4 veci pod zvýšeným dohľadom Výboru

ministrov Rady Európy:

Vo veci [R.R. a R.D.](#), ktorá sa týka nadmerného použitia sily pri policajnej operácii v rómskej osade v júni 2013, po neúčinnom vyšetrovaní udalostí a nevyšetrení údajných rasistických motívov pri ich plánovaní, orgány poskytli informácie o [jednotlivých opatreniach](#) dňa 30. januára 2023. V ten istý deň Generálna prokuratúra nariadila obnovenie trestného stíhania, pričom poukázala aj na to, že orgány nevyšetřili údajné rasistické motívy pri plánovaní policajnej operácie. Posledné preskúmanie vykonal Výbor ministrov v marci 2023. Podľa prijatého rozhodnutia sa ešte musia prijať dodatočné opatrenia.

Vo veci [Maslák \(č. 2\) proti Slovensku](#), ktorý sa týka nezákonného umiestnenia sťažovateľa na oddelení so zvýšenou ostrahou počas výkonu časti trestu odňatia slobody v rokoch 2015 až 2018, sa posudzuje akčný plán predložený 9. januára 2023.

Vo veci [Zoltán Varga proti Slovensku](#), ktorá sa týka vykonávania sledovacej operácie v rokoch 2005 – 2006, bez primeraných právnych záruk proti zneužitiu, sťažovateľa predložili podania [24. januára 2023](#), [30. mája 2023](#) a [7. decembra 2023](#). Orgány odpovedali v oznámení zo [16. októbra 2023](#), v ktorom uviedli, že 30. januára 2023 Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave a vec vrátil súdu; konanie je v štádiu riešenia. Dňa 12. októbra 2023 Ústavný súd povolil obnovu konania prebiehajúceho na ústavnom súde. Dňa 19. decembra 2023 bol predložený [Dodatok k akčnému plánu](#) k jednotlivým opatreniam.

Vec [P.H. proti Slovensku](#) sa týka zlyhania orgá-

nov pri ochrane fyzického blaha sťažovateľky, maloletej rómskej osoby bez sprievodu v policajnej väzbe, pri incidente, pri ktorom vypadla z okna z druhého poschodia na policajnej stanici a utrpela ťažké zranenia. Dňa 30. októbra 2023 orgány predložili [Akčný plán](#) individuálnych a všeobecných opatrení, z ktorého vyplýva, že 3. februára 2023 bolo vyplatené spravodlivé odškodnenie, avšak Generálna prokuratúra dospela k záveru, že obnovenie trestného stíhania by nebolo v súlade s Trestným poriadkom Slovenskej republiky. Rozsudok bol analyzovaný trestným odborom generálnej prokuratúry a jeho „metodické zovšeobecnenie“ (usmernenie k vykonaniu) bolo zaslané na všetky krajské prokuratúry a prerokované na pracovnom stretnutí s hlavnými prokurátormi všetkých krajských prokuratúr a následne s podriadenými prokurátormi.

V roku 2023 Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „SDEÚ“) vydal 2 rozsudky týkajúce sa žiadostí o prejudiciálne konanie slovenských súdov vo veci výkladu pojmu medzinárodná preprava podľa Montrealského dohovoru a vo veci nekalých podmienok v zmluvách o spotrebiteľskom úvere (pozri rozsudky [tu](#) a [tu](#)). Okrem toho SDEÚ vydal [rozsudok podľa článku 258 ZFEÚ](#), v ktorom dospel k záveru, že Slovenská republika si nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z práva EÚ, najmä zo smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS. Počas

sledovaného obdobia Európska komisia podala proti Slovensku 2 žaloby za neplnenie si povinností (pozri [tu](#) a [tu](#)). V apríli 2023 sa Európska

komisia rozhodla [postúpiť prípad Slovenska](#) na SDEÚ „z dôvodu nedostatočného riešenia diskriminácie rómskych detí v školách“.

Opatrenia inštitúcie NHRI na podporu vykonávania rozsudkov európskych súdov

V súvislosti s násilnými a nátlakovými sterilizáciami rómskych žien v rokoch 1966 – 1989 a 1990 – 2004, ktoré boli potvrdené rozsudkami ESLP, Stredisko v roku 2023 predložilo svoje alternatívne správy niekoľkým medzinárodným ľudskoprávnym orgánom ([správa o CAT](#), s. 10 – 13; [správa o CEDAW](#), s. 3 – 4; [správa o ICOPR](#), s. 10 – 11; [správa o UPR](#), s. 4).

V marci 2023 predložilo Ministerstvo spravodlivosti SR do medzirezortného pripomienkového konania [legislatívny zámer](#) zákona o finančnom odškodnení žien sterilizovaných v rozpore so zákonom. Navrhlo jednorazové odškodnenie vo výške 5 000 EUR „fyzickým osobám, ktoré sa podrobili v období od 01.07.1966 do 31.12.2004 v zdravotníckom zariadení na území Slovenskej republiky sterilizácii v rozpore s právom“. Stredisko vznieslo v [medzirezortnom pripomienkovom konaní](#) viacero otázok vrátane odporúčania zvýšiť výšku finančného odškodnenia na 10 000 EUR, zaviesť právo podať žiadosť v jazyku národnostných menšín a navrhlo, aby v konaní bolo rozhodovacím orgánom Ministerstvo spravodlivosti SR. Stredisko ďalej odporučilo začleniť do zákona priame ustanovenie prezumpcie nezákonnej sterilizácie, teda v praxi obrátenie

dôkazného bremena. Stredisko odporučilo stanoviť lehotu na predloženie žiadosti o finančné odškodnenie na 5 rokov oproti navrhovaným 2 rokom. Podobný [návrh zákona](#) bol predložený ako poslanecký návrh v apríli 2023. Stredisko zaslalo v júni 2023 [poslancom list](#), v ktorom sa zaoberalo nedostatkami návrhu zákona, na ktoré upozornilo v súvislosti s legislatívnym zámerom (zámerom začať s prípravou legislatívy), ktorý bol predtým predložený do medzirezortného pripomienkového konania. Ani jeden návrh nebol prijatý, a to aj z dôvodu skončenia riadnej schôdze NR SR v júni 2023. V novembri 2023 bol do parlamentu predložený aj návrh zákona o odškodnení žien sterilizovaných v rozpore so zákonom. V návrhu sa zohľadňuje odporúčanie zvýšiť výšku finančného odškodnenia na 10 000 EUR. Ak sa návrh dostane do druhého čítania, stredisko zašle parlamentným výborom list, v ktorom sa bude zaoberať nedostatkami návrhu zákona.

Stredisko ďalej pokračuje v monitorovaní výkonu Slovenska v oblasti vykonávania rozsudkov ESLP prostredníctvom dvoch objektívnych ukazovateľov v [konceptnom rámci právneho štátu](#) a [nástroji na sledovanie právneho štátu](#).

Odporúčania inštitúcie NHRI pre vnútroštátne a regionálne orgány

- Vládi Slovenskej republiky, aby v plnom rozsahu, účinne a včas vykonala rozsudky európskych súdov.
- Ministerstvu spravodlivosti SR, aby zvýšilo povedomie o dôležitosti vykonávania rozsudkov európskych súdov a dostupným spôsobom sprístupnilo verejnosti rozsudky európskych súdov a informácie o opatreniach, ktoré štát prijal na vykonanie týchto rozsudkov.
- Ministerstvu spravodlivosti SR, aby uskutočnilo konzultácie s inštitúciou NHRI a organizáciou občianskej spoločnosti s cieľom postúpiť vo výkone rozsudkov európskych súdov.

Ďalšie výzvy v oblasti právneho štátu a ľudských práv

24

Vzhľadom na pretrvávajúce štrukturálne problémy v oblasti ľudských práv a ich vplyv na prostredie národného právneho štátu vláda v decembri 2022 neuspela v parlamente v [hlasovaní o vyslovení nedôvery](#). Následne prezidentka poverená výkonom niektorých funkcií vlády a predseda NR SR vyhlásili uznesením parlamentu z 31. januára 2023 predčasné voľby na 30. septembra 2024 (pozri [tlačovú správu](#)). V máji 2023, po politickej kríze, keď viacerí ministri podali demisiu, prezidentka vymenovala technokratickú vládu s obmedzenými kompetenciami na navrhovanie zákonov najmä na účel realizácie reforiem na dosiahnutie míľnikov Plánu obnovy SR, prípravu opatrení na stabilizáciu verejných financií a upokojenia polarizovanej spoločenskej a politickej situácie (pozri [článok v médiách](#)).

Podľa [dôvodovej správy](#) k novele zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti sú potrebné legislatívne zmeny z dôvodu nadužívania alebo zneužívania ochrany oznamovateľov. Novela upravuje definíciu kvalifiko-

vaného oznámenia. Pôvodne sa kvalifikovaným oznámením rozumelo oznámenie, ktoré môže prispieť alebo prispelo k objasneniu závažnej protispoločenskej činnosti (trestnej činnosti) alebo k zisteniu alebo k usvedčeniu jej páchatela. Nová definícia navrhuje podmienku, že takéto oznámenie sa musí týkať osoby, s ktorou je oznamovateľ v pracovnoprávnom alebo obdobnom vzťahu alebo s ktorou prišiel do kontaktu v práci alebo v súvislosti s pracovnou činnosťou. Táto podmienka nevyhnutnosti je však podľa [Úradu na ochranu oznamovateľov](#) vo väčšine prípadov nesplniteľná. Novela zavádza aj povinnosť odôvodniť rozhodnutie o poskytnutí ochrany oznamovateľovi s uvedením možnosti preskúmania. V porovnaní s doterajším oprávnením zamestnanca požiadať o preskúmanie zamietavého rozhodnutia novela zavádza právo zamestnávateľa požiadať o preskúmanie aj v prípade udelenia ochrany. V trestnom konaní žiadosti zamestnávateľa alebo zamestnanca o preskúmanie rozhodne generálny prokurátor. V zmysle dôvodovej správy táto zmena poskytuje záruky nezávislosti a nestrannosti rozhodova-

nia. Generálny prokurátor tak bude mať právomoc zrušiť rozhodnutie o poskytnutí ochrany ako novú formu zrušenia statusu chráneného oznamovateľa. Jednou z najvýznamnejších zavedených zmien je vyňatie príslušníkov policajného zboru z režimu ochrany oznamovateľov. Návrh spätne ruší ochranu udelenú policajným príslušníkom podľa súčasnej právnej úpravy. Podľa všetkého je návrh zameraný na skupinu elitných policajných príslušníkov, ktorých nový minister vnútra napriek udelenej ochrane odvolal zo služby. Niektorí z nich sa na základe súdnych rozhodnutí vrátili do aktívnej služby. Novela zavádza aj možnosť zamestnávateľa požiadať o preskúmanie ochrany poskytnutej podľa doterajšej právnej úpravy, pričom bude možné zrušiť rozhodnutia o udelení ochrany,

ktoré nespĺňajú podmienky ustanovené v novelizovanom zákone o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

Stredisko je ďalej znepokojené silnou prítomnosťou alternatívnych médií šíriacich dezinformácie na Slovensku. Ich sila a dosah od parlamentných volieb v októbri 2023 vzrástli. Úplne absentuje ich kritický prístup k novej vláde. Podľa reprezentatívneho [prieskumu](#) pre Transparency International Slovensko zaradil každý siedmy Slovák alternatívne médiá medzi hlavné zdroje informácií o téme korupcie. Vo vyjadreniach o korupcii a právnom štáte z alternatívnych médií sa viac ľudí priklonilo k „alternatívnej odpovedi“ vo všetkých piatich vyjadreniach.

Odporúčania inštitúcie NHRI pre vnútroštátne a regionálne orgány

25

- Vláde Slovenskej republiky a Národnej rade Slovenskej republiky, aby sa zdržali predkladania legislatívnych návrhov, ktoré výrazne obmedzujú ochranu oznamovateľov a ohrozujú odhaľovanie trestných činov korupcie a Národnej rade Slovenskej republiky, aby zamietla navrhovanú novelu zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti.
- Vláde Slovenskej republiky a Národnej rade Slovenskej republiky, aby zabezpečili zapojenie zainteresovaných strán, odborných orgánov a širšej verejnosti do prípravy legislatívnych zmien, ktoré majú vplyv na ochranu oznamovateľov.
- Vláde Slovenskej republiky, aby investovala do nástrojov na identifikáciu a boj proti dezinformáciám a falošným správam, prijala účinné opatrenia na zlepšenie digitálnej gramotnosti širokej verejnosti a na podporu nezávislej profesionálnej žurnalistiky na podporu spravodajskej gramotnosti.

Príloha 1 – Vykonávanie odporúčaní Strediska

Odporúčania	Boli vykonané?	Komentáre:
Odporúčania Slovenského národného strediska pre ľudské práva zo správy o právnom štáte ENNHRI		
Vplyv správy o stave právneho štátu z roku 2022		
Tvorcom európskych politík, aby zabezpečili účinnú kontrolu dodržiavania a implementácie odporúčaní uvedených v správe Európskej komisie o právnom štáte.	Áno	Odporúčania týkajúce sa právneho štátu vydané v správe EK o právnom štáte z roku 2023 si vyžadujú komplexné a štrukturálne opatrenia. Preto sa popri nových odporúčaníach zachovali aj staré odporúčania, keďže EK poznamenala, že Slovensko dosiahlo malý pokrok vo vykonávaní odporúčaní.
Štátnym orgánom, aby sa v oblasti činností zameraných na zvyšovanie povedomia v súvislosti s európskym mechanizmom právneho štátu, najmä zisteniami a odporúčaniami Európskej komisie v jej správe o právnom štáte, zamerali na úplné informovanie o úlohe iných inštitúcií, vrátane NHRI a organizácií občianskej spoločnosti pôsobiacich v tejto oblasti.	Nie	Informácia o zverejnení novej správy EK o právnom štáte so stručným zhrnutím správy bola zverejnená na webovej stránke Úradu vlády SR venovanej Partnerskej dohode.

Národnej rade Slovenskej republiky, aby v rámci svojich štruktúr, napríklad v príslušných parlamentných výboroch, zorganizovala konkrétne následné iniciatívy alebo diskusie o zisteniach a odporúčaniach Európskej komisie v správe o právnom štáte za širšej účasti relevantných inštitúcií, ako je NHRI alebo organizácie občianskej spoločnosti pôsobiace v tejto oblasti.	Nie	Predseda politickej strany Smer-SD sa ako poslanec na oficiálnej tlačovej konferencii strany k správe o právnom štáte vyjadril, že správu považuje za politický nástroj so selektívnym a neobjektívnym výberom informácií.
--	-----	--

Nezávislosť a účinnosť NHRI

Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, aby zvýšilo svoje úsilie o zvýšenie plného súladu Strediska s parížskymi princípmi a aby stredisko zapojilo do diskusií o možných legislatívnych zmenách právneho a inštitucionálneho rámca Strediska, vrátane zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva.	Nie	Neboli navrhnuté žiadne legislatívne zmeny.
Ministerstvu spravodlivosti SR, aby posilnilo nezávislosť a účinnosť Strediska tým, že bude klásť väčší dôraz na všeobecnú povinnosť príslušných subjektov spolupracovať so Strediskom vo všetkých oblastiach jeho pôsobnosti, vrátane výslovného mandátu Strediska žiadať od príslušných štátnych subjektov reakciu na stanoviská a odporúčania Strediska a mandátu subjektu, ktorý povinne pripomienkuje legislatívne návrhy zabezpečujúce preskúmanie ich vplyvu na ľudské práva a rovnosť.	Nie	Neboli navrhnuté žiadne legislatívne zmeny.

Vláde SR a najmä Ministerstvu spravodlivosti SR, aby umožnili bezproblémové prijatie navrhovaných smerníc o štandardoch pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie na európskej úrovni a zabezpečili ich rýchlu transpozíciu a účinné vykonávanie na vnútroštátnej úrovni po ich prijatí.	Nie	Neboli navrhnuté žiadne legislatívne zmeny.
Obhajcovia ľudských práv a priestor občianskej spoločnosti		
Štátnym orgánom s celoštátnou pôsobnosťou, aby sa zamerali na doplnenie legislatívnych opatrení zameraných na zvýšenie podpory a bezpečnosti novinárov a obhajcov ľudských práv, ako aj organizácii občianskej spoločnosti prijatím ďalších opatrení zameraných na zvyšovanie povedomia a informovanosti o práci obhajcov ľudských práv, ako aj na lepšie monitorovanie prípadov ohrozenia.	Nie	Na podporu novinárov, organizácii občianskej spoločnosti či obhajcov ľudských práv neboli navrhnuté žiadne legislatívne zmeny.
Všetkým verejne činným osobám, aby sa zdržali neopodstatnených útokov a vyhrážok voči občianskej spoločnosti, obhajcom ľudských práv a médiám.	Nie	V období od marca 2023 do januára 2024 bolo na plat-forme na mapovanie slobody médií nahlásených 16 incidentov vrátane diskreditácie, zastrašovania, očierňovania alebo urážok novinárov.
Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR a ostatným štátnym orgánom spravujúcim grantové schémy pre občianske spoločnosti, aby zabezpečili, že finančné prostriedky pre organizácie občianskej spoločnosti dostupné z grantových schém spravovaných na národnej úrovni budú rovnako dostupné pre všetky organizácie občianskej spoločnosti bez ohľadu na zameranie ich činnosti.	Nie	V pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky neboli navrhnuté žiadne legislatívne zmeny. Navyše v roku 2024 Ministerstvo kultúry SR oznámilo zablokovanie dotácií na LGB-TI+ projekty (odôvodnilo to vyhlásením, že nebude podporovať „školenia mládeže na sexualizovanú šou LGBTI“).

Výkonávanie rozsudkov európskych súdov		
Vláde Slovenskej republiky, aby urýchlene, v plnom rozsahu a účinne vykonala rozsudky európskych súdov.	Čiastočne	Od minuloročného podávania správ sa dosiahol mierny pokrok vo vykonávaní rozsudkov.
Zástupcovi Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva, aby zvýšil úsilie o účinné informovanie a ďalšiu distribúciu rozsudkov a vecí týkajúcich sa Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva širokej verejnosti.	Čiastočne	Správa zástupcu za rok 2023 ešte nebola zverejnená. Ministerstvo spravodlivosti SR zverejňuje informácie o rozsudkoch EŠLP prostredníctvom tlačových správ.
Zástupcovi Slovenskej republiky pred Súdnym dvorom EÚ, aby zintenzívnil vnútroštátny zber údajov o aktivitách týkajúcich sa konaní a vecí týkajúcich sa Slovenskej republiky pred Súdnym dvorom EÚ, a to napríklad prostredníctvom prípravy výročnej informácie o týchto aktivitách.	Nie	Nebola pripravená žiadna správa.
Umelá inteligencia		
Tvorcom práva a politik na európskej úrovni, aby v pripravovaných návrhoch regionálnych dohovorov o umelej inteligencii zabezpečili ľudskoprávny prístup k umelej inteligencii, a to aj prostredníctvom transparentného a participatívneho zapojenia národných inštitúcií pre ľudské práva a orgánov pre rovnosť a ich reprezentatívnych sietí.	Čiastočne	Stredisko je súčasťou pracovnej skupiny ENNHRI pre umelú inteligencia, takže sa aktívne zapája do príslušných procesov. ENNHRI zabezpečuje prístup k umelej inteligencii založený na ľudských právach.

Príslušným štátnym orgánom, aby zabezpečili, že národné inštitúcie pre ľudské práva a subjekty pre rovnaké zaobchádzanie budú mať značné kapacity na zapojenie sa do ochrany a presadzovania ľudských práv v súvislosti s umelou inteligenciou a ochrany potenciálnych obetí algoritmickej diskriminácie prostredníctvom budovania kapacít, finančnej podpory a výmeny poznatkov a osvedčených postupov. Ďalšie výzvy v oblasti právneho štátu a ľudských práv.	Žiadne relevantné údaje	Na vnútroštátnej úrovni sa zatiaľ nevykonáva žiadna práca na právnych predpisoch či politikách.
Ďalšie výzvy v oblasti právneho štátu a ľudských práv		
Národnej rade Slovenskej republiky, aby zabezpečila participatívny proces pri tvorbe zákonov, najmä pri návrhoch na zmenu Ústavy, a to zahrnutím širšej skupiny subjektov do diskusie o návrhu, ako sú akademickí experti, organizácie občianskej spoločnosti a iné príslušné zainteresované strany.	Nie	Z dôvodu zmeny legislatívnych priorít bola v decembri 2023 zrušená úloha zorganizovať odbornú rozpravu k novele zákona o tvorbe právnych predpisov. Vládny návrh legislatívnych úloh na rok 2024 neobsahuje zámer novelizovať tento právny predpis. Pozri tiež novely Rokovacieho poriadku vlády SR uvedené vyššie v časti Proces prípravy a prijímania zákonov.
Národnej rade Slovenskej republiky, aby nemenila Ústavu prostredníctvom predkladania pozmeňujúcich návrhov počas druhého čítania návrhu ústavného zákona v legislatívnom procese.	Žiadne relevantné údaje	Na zmenu ústavy boli predložené len dva návrhy. (1. návrh, 2. návrh) Vykonanie odporúčania však nemožno primerane posúdiť z dôvodu častých zmien vo vláde (vláda bez dôvery, úradnícka vláda, novozvolená vláda po predčasných voľbách).

Poslancom Národnej rady Slovenskej republiky, aby sa zdržali neustálych a kontinuálnych pokusov o novelizáciu Ústavy bez toho, aby takýto návrh alebo novelu dostatočne odôvodnili v dôvodovej správe.	Žiadne relevantné údaje	Pozri vyššie.
--	-------------------------	---------------

9 788082 960016